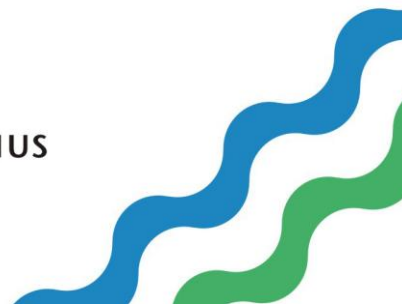


**Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen
talousarvioehdotus vuodelle 2012**



RIISTAN- JA KALANTUTKIMUS



01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 892 000 euroa + 213 000 korotukset €.

Määrärahaa saa käyttää myös kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien sijoitusmenoiksi luettavien perusparannuksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Selvitysosa

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tehtävänä on tuottaa tutkittua tietoa ja asiantuntijapalveluita kala- ja riistavarojen kestävästä käytöstä edistämiseksi, luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi sekä kala-, riista- ja porotalouden elinvoimaisuuden turvaamiseksi.

RKTL tukee maa- ja metsätalousministeriön toimialan vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista seuraavasti:

- tuottaa tietoa kala- ja riistavaroista sekä arvioi ja ennustaa kala- ja riistakantojen tilaa niiden kestävästä ja monipuolisesta hyödyntämisestä perustaksi,
- edistää tietotuotannolla kala- ja porotalouden elinkeinoja sekä tuottaa kalatalouden tilastot sekä tietoa kalan, riistan ja poron käytöstä, jalostuksesta ja kaupasta,
- tuottaa tietoa vapaa-ajankalastuksen ja metsästyksen yhteiskunnallisesta ja sosioekonomisesta vaikuttavuudesta,
- tuottaa tietoa, asiantuntijapalveluita ja viljelytuotteita, joiden avulla kala- ja riistavarojen hoito on tarpeeseen perustuvaa ja suunnitelmallista sekä huolehtii osaltaan, että kalavarat säilyvät geneettisesti monimuotoisina ja tuottavina,
- edistää tietotuotannolla hirven, suurpetojen ja hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisemistä,
- edistää porolaidunten kestävästä käytöstä muun muassa tuottamalla tietoa laidunten käytöstä ja tilasta,
- huolehtii tutkimustiedon siirrosta nopeasti ja tehokkaasti päättäjien, yrittäjien sekä neuvonnan, opetuksen ja kansalaisten sekä riistakanta-arvioiden perusaineiston tuottajien käyttöön.

Tutkimuslaitos tuottaa tutkimuksellista perustaa riistalaji- ja elinympäristökohtaisten kannanhoitosuunnitelmien laadintaan ja päivittämiseen. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan keskeisimpien jo valmistuneiden riistaeläinlajien tai niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien toimenpide-ehdotukset ja tutkimustarpeet sekä julkisen riistakonsernin strategiset tavoitteet. Tutkimuslaitos osallistuu elinkeinokalatalouden sektori-kohtaisten kehittämissuunnitelmien toimeenpanoon sekä EU:n Itämeristrategian vesiviljelyosion edellyttämiin tutkimus- ja kehittämistehtäviin. Toiminnassa tulee ottaa huomioon vapaa-ajankalatalouden kehittämissuunnitelma ja kalastusmatkailun kehittämisen valtakunnallinen toimenpideohjelma.

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2012 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitokselle seuraavat alustavat tulostavoitteet.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Vuonna 2012 tehostetaan toimintaa ja sopeutetaan tehtävät resursseihin. Toteutetaan vuosien 2012 -2015 tuottavuusohjelmaa mm. lisäämällä yhteistyötä Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän sisällä sekä toteuttamalla vuonna 2011 laadittua sopeuttamissuunnitelmaa. Sopeuttamissuunnitelmaan sisältyy mm. organisaation kehittämistoimia, toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelma ja eräiden tehtävien lakkauttaminen. Lisäksi osallistutaan valtiohallinnon yhteisiin kehittämishankkeisiin.

Tutkimuslaitos aloittaa strategiansa mukaiset painopisteen muutokset eri politiikkalohkojen tutkimuksen välillä. Vahvistetaan riistan tutkimusta (suurpetotutkimus ja -kannanarviointi, kaikkien riistalajien kannanarviointien raportointi) ja elinkeino- ja yhteiskuntatutkimusta. Voimavaroja suunnataan uusien tuotteiden ja tiedonhallinnan kehittämiseen. Kalakantojen hoitamiseksi käytetään arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istuksiin noin 0,85 milj. euroa.

Päätoiminnot	Kustannukset m €			Htv			Tulot m€		
	Tot. 2010	Enn. 2011	Arvio 2012	Tot. 2010	Arvio 2011	Arvio 2012	Tot. 2010	Arvio 2011	Arvio 2012
Tutkimus- ja kehittämistoiminta	7,61	7,42	7,37	105	103	101	1,82	1,33	1,33
Kalantutkimus	3,72	3,60	3,55	56	54	52	1,16	0,85	0,82
Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus	1,52	1,50	1,50	19	19	19	0,38	0,30	0,30
Riistantutkimus	1,93	1,92	1,92	24	24	24	0,26	0,16	0,16
Porontutkimus	0,44	0,40	0,40	6	6	6	0,02	0,02	0,05
Muut palvelut ulkoisille asiakkaille	4,06	3,95	3,85	18	19	19	2,40	1,72	1,71
Sopimuskasvatus	0,96	0,90	0,85	0	1	1	0,00	0,00	0,00
Vesiviljelyn maksullinen toiminta	1,88	1,85	1,80	13	13	13	1,54	1,12	1,11
Maksulliset tutkimus- ja asiantuntijasuoritteet ja muu palvelutuotanto	1,22	1,20	1,20	5	5	5	0,86	0,60	0,60
Muiden julkishyödykkeiden tuottaminen ja viranomaistoiminta	13,08	12,75	12,58	160	156	153	1,86	0,99	1,00
Kala- ja riistavarojen arviointi ja tilastointi	5,32	5,25	5,20	74	73	72	1,28	0,80	0,80
Tutkimuksen asiantuntijatoiminta	2,78	2,72	2,72	31	30	30	0,24	0,09	0,10
Kalakantojen hoito	1,77	1,65	1,58	9	8	7	0,34	0,10	0,10
Vesiviljely	3,21	3,13	3,08	46	45	44	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	24,75	24,12	23,80	283	278	273	6,10	4,04	4,04
HTV/oma momentti				281	278	273			
HTV/Vesivarat				12	12	12			
HTV/Teno/Näätä-mö				2	0	0			

Tutkimuslaitoksen ulkopuolisen rahoituksen määrän arvioidaan pysyvän saavutetulla tasolla. Menoista katetaan 30 % ulkopuolisella rahoituksella, joka hankitaan yksityiseltä ja julkiselta sektorilta. Maksullisen toiminnan ja yhteistyörahoituksen tulot pyritään säilyttämään saavutetulla tasolla. Vesiviljelyn maksullisen toiminnan kannattavuutta parannetaan suunnitelluilla ja aloitetuilla toimenpiteillä.

Tuotokset ja laadunhallinta

Tutkimuksen yhteiskunnallista palvelukykyä parannetaan lisäämällä ongelmien monitieteellistä käsittelyä ja tarjoamalla ratkaisumalleja. Tutkimuslaitos on verkottunut Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa yliopistojen kanssa muodostaen tutkimusyhteisöjä. Lisäksi laitos toimii yhteistyössä kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa.

Asiantuntijatyötä lisätään. Tuotetaan tieteellisten kriteerien mukaista korkeatasoista tietoa ja pidetään tieteellisen julkaisutoiminnan määrä saavutetulla tasolla. Vesiviljelyn tuotantomääriä supistetaan.

Parannetaan tietoturvaa. Projektityöskentelyä evaluointijärjestelmään vahvistetaan edelleen. Lisäksi kehitetään seurantamenetelmiä ja analyyssejä. Vesiviljelyn, kannanarvioinnin ja tilastoinnin sekä tutkimuksen toiminnan laatu varmistetaan toimintajärjestelmillä.

	TP 2010	Arvio 2011	Tavoite 2012
Annetut lausunnot	81	100	95
Työryhmäjäsenyydet	365	305	300
Tietelliset julkaisut (3. vuoden ka)	90	73	80
Kanta-arvioinnit ja tilastot	23	22	23
Mäti, litraa	3 047	4 000	4 300
Laitospoikaset, 1.000 py à 50 g	1 761	1 400	1 500
Luonnonravintopoikaset 1.000 py à 5 g	1 339	1 100	1 400

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon 6 henkilötyövuoden vähentyminen tuottavuustoimien vuoksi. Kiekun kehittämisprojektiin esitetään 1 htv:tä, jolloin henkilötyövuosien vähentyminen on 5 htv:tä.

Toiminnan tulot ja menot (1 000€)	MMM:n	LTAE II:n	MMM:n	RKTL:n	
	alkuperäinen	<i>lisäykset</i>	alkuperäinen	<i>esitys</i>	
	esitys	<i>huomioitu</i>	esitys		
	2010	2011	2011	2012	2012
	TP	TA	TA+LTAE	TAE	TAE
Bruttomenot	22 578	21 223	21 522	20 683	20 896
Bruttotulot	6 041	4 040	4 040	4 040	4 040
Nettomenot	16 537	17 183	17 482	16 643	16 856
Siirtyvät erät:					
-siirtynyt edelliseltä vuodelta	2702				
-siirtynyt seuraavalle vuodelle	2576				
Lisäykset			LTAE 2011	TAE 2012	TAE 2012
				€	htv
Palkat 2012 (VM:n esitys)					
Palkat 2011 korotukset (RKTL:n esitys)			206		
Kiekumenot				120	1
Palvelukeskusmaksut			93	93	
Yhteensä:			299	213	

2012 talousarvioehdotus	17 105 000 (lisäykset huomioitu)
2012 talousarvioehdotus	16 892 000 (MMM:n kehys)
2011 lisätalousarvio	299 000
2011 talousarvio	17 183 000
2010 tilinpäätös	16 289 000

Tutkimus- ja viljelytoiminnan lisäksi toimitaan asiantuntijoina erilaisissa kansallisissa ja kansainvälisissä tehtävissä sekä hoidetaan tutkimuslaitokselle osoitetut kansalliset ja kansainväliset velvoitteet ja tietopyynnöt.

Tutkimuslaitos lisää asiantuntijatoimintaa ja viestintää sekä lisää tietotuotannon määrää, laatua sekä laaja-alaisuutta ja jatkaa tutkimuksen suuntaamisesta yhteiskunnallisesti vaikuttaville alueille mm. Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymän sekä sektoritutkimuksen neuvottelukunnan suunnitelmien mukaan. Toiminnan kokonaisvolyymi pienenee ministeriön hyväksymän tuottavuusohjelman mukaisesti. Tuottavuustoimenpiteenä toteutetaan lisäksi vuonna 2011 laadittu sopeuttamissuunnitelmaa. Sopeuttamissuunnitelmaan sisältyy mm. organisaation kehittämistoimia, toimipaikkaverkoston kehittämissuunnitelma ja eräiden tehtävien lakkauttaminen.

Tutkimuskysynnän painotukset muuttuvat edelleen. Varsinkin suurpetojen tutkimusta ja seurantaan lisätään ja kanta-arvioinnin seurantajärjestelmää sekä siihen liittyvää tietohallintoa kehitetään. Eläinluonnonvaroihin perustuvien elinkeinojen toimintaedellytyksiä parannetaan ja etsitään aktiivisesti uusia mahdollisuuksia. Toiminnan kehittämisessä otetaan huomioon muutokset budjetti- ja työllisyysrahoituksessa. Rahoitus turvataan lähivuosina asiakasrahoituksen, EU-rahoituksen ja yhteistyörahoituksen avulla. Kehittämisessä otetaan huomioon myös maa- ja metsätalousministeriön tutkimuslaitosten yhteiskunnallisen vaikuttavuusarvioinnin, tutkimuslaitoksen kansainvälisten sekä muiden evaluointien tulokset, sektoritutkimuslaitoksia koskevat päätökset ja suositukset sekä tutkimusasematyöryhmän suositukset.

Tutkimuslaitos toimii osana Luonnonvara- ja ympäristötutkimuksen yhteenliittymää ja tutkimusta suunnataan toimialaan liittyviin sektoritutkimuksen neuvottelukunnan tutkimusohjelmien toteuttamiseen (Itämeri, Ilmastonmuutos, Biotalous, Kestävä maankäyttö). Osallistutaan tietovarantojen hyödyntämisen ja aineistojen yhteiskäytön tehostamiseen ja käynnistetään yhteisen datapolitiikan täytäntöönpanoa. Tiivistetään tietojärjestelmiä koskevaa yhteistyötä sekä yhteistyötä valtionhallinnon Kieku-järjestelmän käyttöönottoon valmistautumisessa.

Toteutetaan vuosien 2012 – 2015 tuottavuusohjelmaa mm. kehittämällä toimipaikkaverkostoa ja hankkimalla palveluja palvelukeskukselta, osallistumalla valtiohallinnon kehittämishankkeisiin (mm. Kieku) sekä hallinnonalan tiivistyvään yhteistyöhön. Tuloksellisuuden mittaristoa kehitetään edelleen. Henkilöstön ammatilliseen kehitykseen investoidaan edelleen voimavaroja.

Toimintaa ja osaamista monipuolistetaan mm. yhteistyöllä varsinkin muiden kotimaisten ja ulkomaisten tutkimuslaitosten sekä yliopistojen ja asiantuntijoiden kanssa. Tutkimuksen työprosessia terävöitetään toiminnanohjausjärjestelmän avulla. Tutkijayhteisöjä vahvistetaan ja Helsingin yksikön suhteellinen osuus pienenee edelleen. Fyysiset investoinnit keskitetään tuloksellisuuden kannalta tärkeimpiin kohteisiin.

Keskeisiä tuotteita ovat tieteelliset ja muut julkaisut, yleistajuiset artikkelit, esitelmät, lausunnot, raportit, kanta-arviot, asiantuntijapalvelut ja tilastojulkaisut. Vesiviljelyn tärkeimmät tuotteet liittyvät kalaston monimuotoisuuden ylläpitoon. Niitä ovat emokalastot, maitipankki ja mäti sekä tutkimusmateriaali.

Tutkimuksia useiden politiikkojen vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseksi

Elintarviketalouden tutkimusohjelma (2006-2012) tutkii kala-, riista- ja poroelintarvikkeiden tuotantoa ja markkinoita, ja tutkimuksen avulla etsitään keinoja monipuolistaa tarjontaa ja edistää tuotteiden ja palvelujen kilpailukykyä mm. laatua ja tuotantomenetelmiä kehittämällä. Eläinluonnonvarat ja yhteiskunta -tutkimusohjelmassa (2008-2013) tutkitaan kala-, riista- ja poroluonnonvarojen käytön ja hallinnan kysymyksiä. Istutustutkimuksissa selvitetään kalaistutusten tuloksellisuutta ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Tutkimuksen painopistelajeja ym. ovat lohi, järvilohi, meritaimen, järvitaimen ja merialueen siika. Raputaloustutkimuksissa tuotetaan biologista, ekologista ja sosioekonomista tutkimustietoa voimakkaasti muuttuvan raputalouden tarpeisiin osana maamme sisävesikalataloutta. Itämeritutkimuksissa tuotetaan tietoa, jonka avulla voidaan kehittää kestäviä edellytyksiä erityisesti rannikkovesien kalaston monipuoliselle hyödyntämiselle muuttuvissa olosuhteissa, sekä samalla vaikuttaa myönteisesti Itämeren tilaan. Rakennettujen jokien tutkimuksissa tuotetaan tietoa maamme rakennettujen jokien kalatalouden kehittämiseksi sekä vaelluskalakantojen kestäväen käytön edistämiseksi.

Kalatalouspolitiikka

Kalavesien tilan tutkimuksissa tuotetaan tietoa ympäristömuutosten vaikutuksista kaloihin, kalavesien tilaan ja kalatalouteen. Tutkimustuloksia käytetään kalakantojen ja kalavesien hoidossa sekä kalavesien tilan arvioinnissa. Keskeisiä tutkimusaiheita vuonna 2012 ovat järvien ja jokien elinympäristöjen hoitoon, kunnostamiseen ja kestäväen kalastukseen liittyvät tutkimukset sekä ilmastonmuutosten vaikutukset kaloihin, kalaston monimuotoisuuteen ja kalatalouteen. Kestäväen kalastuksen tutkimuksessa (KESKALA) selvitetään lisääntyvän humuskuormituksen aiheuttaman veden värin tummumisen vaikutuksia kalalajien vuorovaikutussuhteisiin.

Ilmastonmuutokseen liittyvissä tutkimuksissa tarkastellaan ilmastosykliden vaikutusta lohikalakantojen runsauteen ja niiden elinkiertojen avainkohtiin. Samalla tuotetaan sovellettavaa tietoa lohikalakantojen hoidon ja käytön suunnittelemiseksi ilmaston muuttuessa. Raportoidaan keskeiset tulokset vuonna 2012 päättyvästä lohikalat ja ilmastonmuutos tutkimuksesta. Happamien sulfaattimaiden ympäristöriskien vähentämiseksi ja vesistöjen ekologisen tilan parantamiseksi kehitetään menetelmiä alunamaiden happamuus- ja metallipäästöhaittojen ehkäisyyn muuttuvissa ilmasto-olosuhteissa. Osallistutaan hankkeeseen, jossa ennustetaan mallien avulla ilmastonmuutoksen vaikutuksia rannikon kalojen lisääntymisalueisiin. Tutkimuslaitos on mukana Suomen pitkäaikaisen ympäristötutkimuksen verkostossa (FinLTSER), jonka toiminnassa ilmastonmuutoksen vaikutusten ennakointi ja arviointi ovat keskeisessä asemassa. Osallistutaan yliopistoyhteistyöhankkeeseen, jossa simuloidaan ilmastonmuutoksen aiheuttaman eloperäisen aineksen kuormituksen lisääntymisen vaikutuksia pienen järven ravintoverkossa.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos hoitaa EU:n vesipuitedirektiivin mukaiset vesienhoitolailla ja -asetuksella tutkimuslaitokselle määrätyt tehtävät, jokien ja järvien kalastoseurannat sekä kalaperusteisen ekologisen tilan luokittelun kehittämisen, jotka toteutetaan yhteistyössä kalatalous- ja ympäristöhallinnon kanssa. Vesienhoidon kalastoseurannan aineistoja täydennetään ja vesien ekologisen tilan luokittelussa tarvittavat kalastotiedot valmistellaan toisen vesienhoitokauden luokittelua varten.

Kalakantojen arviointitoiminnalla tuotetaan tietoa kalakantojen tilasta ja kehityksestä kestävästä käytöstä ja kalavesien hoitoon liittyvää suunnittelua ja päätöksentekoa varten. Kansainvälisenä yhteistyönä tuotetaan arvio lohi-, meritaimen-, silakka-, kilohaili- ja turskakantojen tilasta vuonna 2011 ja niiden kehitysnäkymistä vuosina 2012-2013. Itämeren rannikkokalastuksen saalislajeista seurannan kohteena ovat Saaristomeren kuha- ja ahvenkannat sekä Pohjanlahden vaellussiikakannat, sisävesissä puolestaan muikkukannat. Itämeren lohikanta-arvioiden yhteydessä Tornion- ja Simojoelta tuotetaan vuosittain tiedot lohen ja meritaimenen saaliista, vaelluspoikasmääristä ja jokipoikastiheyksistä. Jokeen nousevien lohien määrää arvioidaan DIDSON-kaikuluotausta käyttäen. Villejä ja istutettuja vaelluspoikasia merkitään istutustulosten ja vaellusten selvittämiseksi sekä Itämeren lohikantamallinnusta varten. Tenojoella tuotetaan Pohjois-Atlantin lohen suojelujärjestön (NASCO) sekä ICESin WGNAS-työryhmän tarvitsemat aineistot sekä toteutetaan Barentsinmeren lohikantojen kestävään hyödyntämiseen tähtäävää suomalais-norjalais-venäläistä projektia. EU-rahoitteisissa hankkeissa tutkitaan mm. mahdollisuuksia kalastuksen ohjaukseen tilanteissa, joissa saalis koostuu useista eri kalalajeista (esimerkiksi Pohjanlahden verkkokalastus). Osana kalakantojen arviointia toteutetaan EU-tiedonkeruuseituksen asettamat velvoitteet kalakantojen seurannan ja niihin kohdistuvan biologisen näytteenoton osalta.

Kalakantojen monimuotoisuutta tutkitaan geneettisin menetelmin, lisäksi ohjataan ja kehitetään tutkimuslaitoksen hoitamien kalakantojen istutushoitoa ja valtion vesiviljelytoiminnan monimuotoisuutta säilyttävää toimintaa. Jatketaan lohi- ja meritaimenkantojen kotiuttamista ns. geenipankkijokiin luonnonlisäntymisen aikaansaamiseksi ja vahvistamiseksi. Osana kalakantojen hoidon ohjausta vastataan kalakantojen hoitoa tukevien tietokantojen kehittämisestä ja ylläpidosta. Kalojen merkintätoiminnassa vahvistetaan eri merkintäpalvelujen tuotantoa. Päivitetään kalakantarekisterin tiedot ja kehitetään tiedonkeräysjärjestelmää kalalajien monimuotoisuuden tilan arvioimiseksi.

Lohen, järvilohen, meritaimenen ja järvitaimenen poikasten tuottamista sopimuskasvatuksella jatketaan. Poikasistutusten painopistettä siirretään lohesta uusiin kunnostettuihin jokiin, meritaimeneen, järvitaimeneen sekä kalatiestrategian mukaisiin kohteisiin. Kalanpoikasten kasvatussopimukset kilpailutetaan. Kalakantojen hoitamiseksi käytetään arvokalojen sopimuskasvatustoimintaan ja istutuksiin enintään 0,85 milj. euroa.

Sopimuskasvatustuotantomääräarvio (1 000 kpl) vuosina 2010–2014

Laji	Kanta	Istutusalue	Ikä	2010	2011	2012	2013	2014
Lohi	Neva	Suomenlahti	1 v.	26	30	–	–	–
	Neva	Suomenlahti– Saaristomeri	2 v.	215	210	150	150	150
	Iijoki	Perämeren alue	1 v.	65	50	30	30	30
	Iijoki	Perämeren alue	2 v.	20	30	30	20	20
	Simojoki	Selkämeri	1 v.	4	–	–	–	–
	Simojoki	Selkämeri	2 v.	61	60	50	40	40
	Tornionjoki	Selkämeri	2 v.	78	120	100	100	100
Meritaimen	Iijoki	Perämeren alue	1 v.	54	30	30	30	30
	Iijoki	Perämeren alue	2 v.	23	20	20	20	20
	Lestijoki	Perämeren alue	1 v.	26	30	30	30	30
	Lestijoki	Perämeren alue	2 v.	39	40	30	20	20
	Isojoki	Selkämeri	1 v.	–	20	20	20	20
	Isojoki	Selkämeri	2 v.	15	20	20	20	20

	Ingarskila	Suomenlahti	2 v.	22	30	30	30	30
Järvilohi	Pielisjoki	Vuoksen vesistö	1 v.	26	20	20	20	20
	Pielisjoki	Vuoksen vesistö	2 v.	99	80	80	100	100
Järvitaimen	Rautalammin reitti	Rautalammin reitti	2 v.	–	–	–	20	20
Nierä	Saimaa	Vuoksen vesistö	1 v.	–	–	–	–	–
Yhteensä	1 000 kpl		1 v.	201	180	130	130	130
			2 v.	572	610	560	520	520

Markkina- ja kulutustutkimuksissa analysoidaan kalatuotteiden markkinoita ja kulutusta sekä sitä miten kulutuskysynnän ja toimintaympäristön muutokset vaikuttavat kotimaisten elintarvikkeiden kysyntään.

Selvitetään kalaelintarvikkeiden laatua, terveellisyttä ja turvallisuutta sekä näihin vaikuttavia tekijöitä. Kalan tuotelaadun tutkimukseen panostetaan arvioimalla menetelmien luotettavuutta, kehittämällä laatuosaamista edelleen ja suunnittelemalla tutkimusta yhdessä yritysten ja muiden alan toimijoiden kanssa. Siikatuotteiden räätälöintihankkeessa keskitytään kasvatetun siian rasvapitoisuuden ja rasvan laadun hallintaan. Tutkitaan siikarehuun lisättävän kalaöljyn taloudellista ja terveydellistä vaikutusta. Kotimaista kirjolohen tuotelaatua pyritään räätälöimään paremmin jalostuksen ja kuluttajan tarpeita vastaavaksi.

Tuotetaan yrityksille tietoa taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävään toimintaan. Toiminta käsittää uusien ja vanhojen viljelylajien mahdollisuuksien arviointiin ja koko tuotantoketjun teknologioiden kehittämiseen liittyviä taloudellisia, biologisia ja teknisiä tutkimuksia. Tutkimuslaitoksen käytössä olevat kierto-vesiyksiköt antavat hyvät valmiudet uusien kalalajien, kuten kuhan, nelman ja muikun kasvatuksen tutkimukseen.

Tutkitaan kalaelintarvikkeita tuottavien alkutuotannon, jalostuksen ja kaupan yritysten ja toimialojen kehittymistä sekä tulevaisuuden odotuksia. Tuotetaan vuotuiset toimialakatsaukset sekä kalatalousbarometrit toimialan yritysten taloudellisista näkymistä. Koordinoidaan alueellisten sijainninhjaussuunnitelmia. Tutkitaan vajaasti hyödynnettyjen kalavarojen käyttömahdollisuuksista ihmisravinnoksi, eläinten rehuksi ja muun teollisuuden raaka-aineeksi.

Tuotetaan tietoa luonnonvarapolitiikan ja yhteiskunnan muutosten nykytilasta, muutossuunnista ja tulevaisuudesta kalastuksessa. Tutkitaan kalastukseen perustuvien uusien luonnonvaraelinkeinojen sekä luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen edellytyksiä, selvitetään kalastusmatkailun ekosysteemipalveluja.

Käsitellään luonnonvarojen hallinnan toimivuutta eri ryhmien kannalta sekä vaihtoehtoisia institutionaalisia järjestelyjä. Tutkitaan kalastuksen, saimaannorpan ja merimetson runsastuneiden kantojen aiheuttamia ristiriitoja ja kalavesien hallinnan kysymyksiä.

Arvioidaan luonnonvarapolitiikkaa ja tuotetaan tietoa vaihtoehtoista ja niiden vaikutuksista, jonka avulla luonnonvarojen hallintaa voidaan kehittää ja suunnata. Tutkitaan suomalaisten vapaa-ajankalastuksen alueellista jakautumista ja vapaa-ajankalastuksen taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia sekä kalankasvatuksen ja kalastuksen integrointia alueiden käytössä.

Tutkimuslaitoksen tilastotoimen tehtävänä on vastata kala- ja riistatalouden taloudellisia yhteiskunnallisista seurannoista ja tilastoista. Lopputuotteena laaditaan viralliset kalastus- ja

metsästystilastot. Lisäksi laaditaan seurantatiedot mm. kalatalousyritysten tilinpäätöstiedoista ja riistaeläinten aiheuttamista vahingoista sekä valmistellaan tutkimuksen kanssa kalatalouden toimialakatsaus. Toteutetaan EU-tiedonkeruu-ohjelman taloudellis-yhteiskunnallisten tietojen osuus ja valmistellaan ohjelman edellyttämää keskitettyä tietovarantoa ja siihen perustuvaa raportointia.

Pysyvien tilastotehtävien lisäksi tilastotoimi tuottaa maa- ja metsätalousministeriön sekä muiden tahojen teettämät ja tilaamat tilastointiin liittyvät erillistutkimukset ja muut asiantuntijapalvelut sekä vastaa kalataloustilastoinnista Euroopan Unionille, Eurostatille, FAO:lle, ICES:lle ja muille kansainvälisille tahoille.

Riistatalouspolitiikka

Onnistuneen riistapolitiikan harjoittamisen perustana tulee olla tieto riistalajiemme koosta ja kantojen kehityksestä. Riistakantojen seurannat kattavat kaikki tärkeät riistalajimme ja tuottavat ajantasaisia ja luotettavia kanta-arvioita päätöksenteon tueksi. Seurantoja tehostetaan etenkin pyyntiluvanvaraisten, taantuvien ja kansainvälisiin raportointeihin sisältyvien lajien osalta. Kannanarvointimenetelmien kehittämistä jatketaan yhteistyössä yliopistojen kanssa. Riistaseurantojen tiedonkeruu- ja raportointijärjestelmien uudistamista ja kehittämistä jatketaan yhteistyössä Suomen riistakeskuksen ja MMM:n kanssa.

Riistalajikohtaiset kannanhoitosuunnitelmat huomioidaan tutkimushankkeita ja -kokonaisuuksia suunniteltaessa. Riistakantojen kestävä käyttö on yksi kannanhoidon perusteista, mihin kannanvaihteluiden syitä tutkivissa hankkeissa tuotetaan tietoa. Näissä hankkeissa keskeinen osa on lajien lisääntymismenetyksen ja metsästyksen vaikutusten selvittämisellä, lajien elinpiirin käytöllä sekä levittäytymisellä uusille alueille. Pääosin satelliittipaikkantekniikkaan perustuvat yksilötason tutkimukset tuottavat monipuolista tietoa kannanarvioinnin, riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen ja elinympäristövaatimusten tutkimuksen tarpeisiin. Tutkimuksissa pyritään kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan missä huomioidaan niin lajien väliset vuorovaikutussuhteet kuin suhde elinympäristöön ja ihmistoimintaan.

Riistan elinympäristöjen ja hoidon tutkimuksessa tuotetaan tietoa riistan elinympäristövaatimuksista, elinympäristön muutosten vaikutuksista sekä riistalajiston monimuotoisuudesta. Tutkimustulokset edistävät riistan tarpeiden huomioon ottamista etenkin talouskäytössä olevissa ympäristöissä. Peltoriistatutkimuksessa jatketaan maatalousympäristöjen monimuotoisuuden tutkimusta. Kosteikkojen ja vesilintukantojen hoitoon liittyvän kansainvälisen yhteistyön korostuessa niihin liittyvää tutkimusta tehostetaan.

Merihyljetutkimusta tehostetaan yhteistyössä kalantutkimuksen kanssa. Painopisteenä ovat etenkin kasvaneen hallikannan ja kalastuksen keskinäiset suhteet.

Käsitellään riistakantojen hallinnan toimivuutta eri käyttäjäryhmien kannalta sekä vaihtoehtoisia institutionaalisia järjestelyjä. Tutkitaan hallinnan toimivuutta suurpetopolitiikassa ja jatketaan tutkimusta hirven, suden ja ihmisen välisestä vuorovaikutuksesta.

Tuotetaan tietoa luonnonvarapolitiikan ja yhteiskunnan muutosten nykytilasta, muutossuunnista ja tulevaisuudesta. Jatketaan tutkimuksia suomalaisten metsästysharrastuksesta.

Arvioidaan luonnonvarapolitiikkaa ja tuotetaan tietoa vaihtoehdoista ja niiden vaikutuksista riistataloudessa ja metsästyksen järjestämisessä hallinnan kehittämiseksi.

Jatketaan tutkimusta hirvenlihan hyödyntämisestä ja kaupallisesta käytöstä Suomessa

Porotalouspolitiikka

Porolaidunten tilan seuranta jatketaan yhteistyössä muiden seuranta tekevien tahojen kanssa. LYNET-yhteistyötä tullaan hyödyntämään tutkittaessa porolaidunnusta ja elinkeinoa osana arktista elinympäristöä ja maankäyttöä. Poron ruokintatutkimuksessa selvitetään ruokinnan vaikutukset poroon, poronhoitoon ja petovahinkoihin. Poronhoidon tuottavuuteen ja kannattavuuteen liittyviä tekijöitä tutkitaan hyödyntämällä bioekonomisia malleja.

Keskitytään poronlihantuotannon ohjauskeinojen vaikutukseen ja keinoihin, joilla voidaan parantaa eri toimijoiden tuloksellisuutta tuotantoketjussa.

Vesiviljely

Tutkimuslaitoksen vesiviljely huolehtii alkuperäisten ja taantuneiden arvokalakantojen säilyttämisestä viljelyn keinoin. Lisäksi huolehditaan mätä- ja poikastuotannosta alkuperäiskantoja käyttävään istukastuotantoon, joka kattaa myös valtion omia velvoitteita sekä valtion harjoittaman sopimuskasvatustoiminnan. Laajimmat istutusohjelmat liittyvät Inarijärven säännöstelyn kalatalousvelvoitteen hoitoon, Perämeren jokien lohi- ja taimenkantojen elvyttämiseen sekä eteläisten merialueiden ja Saimaan alueen taantuneiden lohikalakantojen hoitoon. Poikastuotannosta merkittävä osa tuotetaan sopimuskasvatuksella.

Mädintuotannosta yli puolet myydään yksityiselle sektorille kalavesien istutushoidon alkumateriaaliksi, loppu käytetään omaan emokalankasvatukseen, poikastuotantoon ja arvokalakantojen hoitoistutuksiin. Tuotannon määrää sopeutetaan markkinoiden muutoksiin niin, että tutkimuslaitoksen markkinaosuus istutuspoikasissa säilyy edelleen vähäisenä.

Vesiviljelyelinkeinon kehittymiselle luodaan edellytyksiä asiantuntijapalvelujen ja tuotekehityksen avulla. Tuotekehityshankkeista tärkeimpiä ovat jalostusohjelmat, joissa pyritään entistä kustannustehokkaampiin ratkaisuihin molekyylogeneettisillä menetelmillä. Jalostettua viljelymateriaalia toimitetaan elinkeinon hyödynnettäväksi. Kehitysponnistusta käytetään myös uusiin kotimaisiin ja tuotaviin ruokakalatuotannon viljelylajeihin. Taantuneiden nahkiaiskantojen elvyttämistä palvelevaa viljelytoimintaa kehitetään.

Asiantuntijuutta hyödynnetään kansainvälisissä kehityshankkeissa. Oman viljelytoiminnan taloudellisuutta ja tuottavuutta parantaviin ratkaisuihin panostetaan. Kehityspanoksia käytetään erityisesti viljelyn keinoin ylläpidettävien kalakantojen monimuotoisuuden säilytysmenetelmiin.

Toimintamenomäärärahaa käytetään sellaisiin kalanviljelyn prosessien perusparannuksiin, jotka eivät kuulu vuokranantajien vastuulle. Pääasiassa ylläpito- ja peruskorjausvastuut ovat vesiviljelytoiminnan kiinteissä järjestelmissä ja laitteissa. Näitä ovat mm. vesitysjärjestelmät, altaat, mittaus-, prosessinohjaus- ja ruokintajärjestelmät sekä näihin liittyvät tilat ja rakennelmat.

Luonnonravintolammikot ovat pääosin omassa käytössä. Lammikoiden maa- ja vesirakenteiden, kalankeräilyjärjestelmien ja suojarakennusten kunnossapito on pääasiassa tutkimuslaitoksen vastuulla.

Tuottavuusohjelman toteuttaminen

Tutkimuslaitoksen toiminta sopeutetaan vuosien 2012 – 2015 kehysten mukaan keskittymällä tutkimuslaitoksen ydintehtäviin. Tavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan tutkimuslaitoksen tuottavuusohjelmaa 2012 – 2015 sekä vuonna 2011 laadittua sopeuttamissuunnitelmaa. Vuonna 2012 tuottavuusohjelman mukainen kehysvähennys on 240 000 euroa.

Tutkimuksessa kevennetään eläinlajien perusbiologian tutkimusta. Jatketaan kannanarviointien ja tilastojen tarpeellisuuden arviointia ja tiedonhallintajärjestelmän kehittämistä. Mädin ja poikasten tuotanto kalastettavien kalakantojen hoitotyötä palveleviin istutuksiin pienenee vähintään samassa suhteessa kuin istutusten volyymi (noin 3 % vuodessa).

Valtiovallinnon linjausten mukaisesti jatketaan kenttä-, koeasema- ja viljelylaitosverkoston kehittämistä siten, että yksiköiden kokonaismäärä vähenee.

Tulokehitys

Maksullisen toiminnan tulojen arvioidaan kertyvän 2 000 000 euroa. Maksullisen toiminnan tulotavoitetta pyritään säilyttämään saavutetulla tasolla.

Valtion yhteistoiminnasta saatavia tuottoja arvioidaan kertyvän 2 500 000 euroa. Valtiovallinnon ulkopuolista yhteistyörahoitusta arvioidaan kertyvän 450 000 euroa ja EU:lta saatavaa rahoitusta 130 000 euroa. Muita tuloja arvioidaan kertyvän 30 000 euroa.

Henkilötyövuosien kehitys

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen henkilötyövuosikehitys on 272 + 1 htv Kieku-hankkeen kehittämisprojektiin. Lisäksi tutkimuslaitoksella on käytössään momentilla 30.50.20 12 htv:tä eli yhteensä 285 henkilötyövuotta.

Henkilötyövuodet sisältävät toimintamenomomentille budjetoidut henkilötyövuodet. Henkilötyövuosikehitykseen sisältyy valtion yhteistoiminnan ja muun yhteistoiminnan henkilötyövuodet. Verrattuna vuoteen 2010 henkilötyövuosien kehitykset vähenevät 6 henkilötyövuotta tuottavuusohjelman mukaan, ja Kieku-hankkeeseen esitetty 1 htv pienentää vähennyksen 5 htv:n.